

ማን ያቸንፋል፤ Colts versus Saints? ሽጉጦች ወይስ ቅዱሶች? እምነት ወይስ ሀይማኖት?

ከኦሎ አራዳ ሻውል 3-3-10

መግቢያ

በአንድ በኩል፤ በሰሜ ልጠራ፤ መፍትሔ ከደብተራው ጋራ በሚል ርእስ ስጽፍ ሰነብቻለሁ፤ ሆኖም አመርቂ የሆነ ነቀፌታም ሆነ ምስጋና አላገኘሁበትም፤ አግኝቼ ከሆነም አላውቀውም።

ጽሑፌ ያተኩር የነበረው በምሁራኖች በተለይም “በአካዳሚያ” ማዕረጋቸው ብቻ ለመጠራት የሚሸቀዳደሙ እንደነ ዶ/ር፤ አንጂነር፤ ኤኮኖሚስት ወዘተ ነኝ እየተባባሉ ሞያውንና ጥበቡ ሳይኖራቸው በንድፈ ሐሳብ (ቴዎሪ) ብቻ እየተነዱ ከመፍትሔ ይልቅ ሙግትን የሚያስቀድሙ ግሑዝ ምሁራንን ከጽንሐተ ምሁራን (ረስርቸርስ) አጋር በመሆን በኤትዮጵያ ምድር ለሚደረገው የሥርዓት(Eway Revolution) ለውጥ ይረዳል ከሚል በጎ አስተሳሰብ የመነጨ ነበር። ነውም።

በሌላ በኩል ደግሞ ዘመኑ እየተቀያየረ ስለሆነ መረጃ “ኢንፎርመሽን” ብቻውን ብቁ ስላልሆነ፤ ማለት ጊዜው ያለፈበት ስለሆነ በእውቀትና በጥበብ መራመድ ስለአስፈለገ፤ ለዚሁም የሚረዳ የእንግሊዝኛ ቋንቋ ስለሆነ፤ በእንግሊዝኛው ቋንቋ ቢጻፍ ለአሁኑና ለመጪው ትውልድ ጠቀሜታ ይኖረዋል በሚል ግንዛቤ ነበር። በተጨማሪም መዝገበ ቃላቶቻችን ለማሳደግ።

በሽጉጦች ወይስ በቅዱሶች?

በዚህ ጽሑፌ የዛሬ ሶስት ሳምንት እሁድ ቀን ማለትም እንደ ኮዔ አቆጣጠር 02-07-10 ስለተደረገው 44ኛው (XLIV) የሱፐር ባውል ፉትቦል አስመልክቶ ነው። በአሜሪካ ታሪክ ውስጥ ወደ 107 ሚሊዮን ገደማ የቲቪ ፕሮግራም ተመልካች የሳበ ጨዋታ ነበር።

በዚሁ ጨዋታ ሳቢያ ምክንያት አባቶች ያስተላለፉልን አስተሳሰብ (የሚታረመውን አርመን?) ለመጪው ትውልድ ትምህርት ይሆናል ብዬ ስለ አሰብኩ እነሆ መልእክቱ እንደሚከተለው ቀርቦታል።

የዛሬ አርባ ዓመት ገደማ ለሥራ ጉዳይ አሥመራ ሄጄ ስለነበር አባቴ በጦርነቱ ምክንያት ከዓዱ (አገሩ) ተፈናቅሎ አሥመራ ከተማ አገኘሁት። በጊዜው የጠየቀኝ ጥያቄ እንዲህ ነበር። “ራዲዮን ሲያወራ አንድ ሰው በደረቱ ድንጋይ ያስፈልጣል፤ ምላጭ ይበላል፤ አሜሪካኖች ጨረቃ ላይ አረፉ” የሚል ነበር። ምንም መልስ ሳልሰጥ “ይህ ሁሏ ውሸት ነው” ብሎ ሲጨርስ “እነሆ አሁን ደግሞ የወንድሜ ልጅ ‘ጆሆቭሆ’ ሆነዋል መሰለኝ መስቀሉን አይሳለምም ያለው አንተስ” ብሎ መስቀሉን ሲያወጣው ቶሎ ብዬ “መስቀል በእንቲኦን ፤ መስቀል ቤዛን” እያልኩ ስሳለም ያለ

ቃለ-አጋኖ ጠፍተው የነበሩ ዓይኖቹ በሩ። የመጨረሻ የተሰናበትኩት በዚህ ሁኔታ ነበር።

ነገሩ እንዲህ ነው። ድንጋይ የሚስፈልጠው ሰውዬ በደሴ ከተማ በአንድ ሆቴል ውስጥ ተከራይተን ነበር። ካራንቡላችንን ከተጫወትን በኋላ ድንጋዩን በደረቱ አስፈልጠናል። የጨርቃ ጉዳይም በኪሴ መጽሔት ይገለጻል፤ “የሰው ልጅ ጨረቃ ላይ አረፈ” የሚል ሽፋን ነበረበት።

ይህ ሁኔታ በእምነት ወይም በሃይማኖት፣ በሰላም ወይም በግጭት ወይም ደግሞ በሌላ የቅራኔ አፈታት ተመልክታችሁ፣ መልሱን ለእናንተ አንባቢያን እተወዋለሁ።

ይህንን ታሪክ ለልጄ ስነግረው በፍጹም ትርጉም የለሽ ይሆንበት ነበር እስከ አለፈው የ44ኛው (XLIV) የሱፐር ቦል ጨዋታ ድረስ።

የፋትቦል ሙሉውን ጨዋታ ለመጀመሪያ ጊዜ ከልጄ ጋር ሆኖ አየሁት። ልጄ ጨዋታው ሳይጀመር ማን ያቸንፋል ብሎ ጠየቀኝ።

ልጅ፣ ማን ያቸንፋል?

አባት፣ ማንና ማን ናቸው?

ልጅ፣ Colts against Saints (ኮልትስና ሰይንትስ)

አባት፣ ይኸው ምን ይጠየቃል፣ ቶሎ ብዬ ሰይንትስ አልኩት

ልጅ፣ ለምን?

አባት፣ ከሽጉጥና ከመስቀል ማን ያቸንፋል ትለኛለህ? ለነገሩ አንተ ‘ጴንጤ’ መሰልክኝ፣ ነህ እንዴ?

ልጅ፣ ብሆንስ?

አባት፣ በመስቀሉ አታምንም!

ልጅ፣ መላእክት መስቀል ይሸከማሉ እንዴ?

አባት፣ ታዲያ ሽጉጥ የሚታጠቁ ይመስለህል?

ልጅ፣ በፈገግታ “ በችሎታ ከሆነ፣ ባለሽጉጦች ነው የሚያሸንፉት፣ አንተ በምትለው ግና ቅዱሳን ናቸው የሚቀናቸው፣ ለነገሩም እኔም የሰይንትስ ደጋፊ ነኝ ብሎኝ አረፈ።

በመጨረሻው ውጤቱ እንደተጠበቀው ሆኖ፤ በእረፍት ጊዜ 10-3 በሆነ ውጤት አለቀ። በ13 የተለከፍኩ መሆኔን ልጄ አውቆ ኖረዋል መሰል፤ በውጤቱ ሳይገረም የቀረ አይመስለኝም።

J=10 : C=3 JC=13= Jesus Christ ብለህ አይደል የምትዘረዝርው ብሎ አስደነገጠኝ። ልጄ እኔ የምጽፈውን ሆነ የምሰራውን የሚያውቅ አይመስለኝም ነበር። ምክንያቱም የአሁኑ ዘመን ልጆቻችን እኛ እናውቃለን፤ እናንተ ሽማግሌዎች ምን እንደምትሉና እንዴት እንደምታስቡ ግራ ስለሚያጋባ ነው እያሉ ከወላጆቻቸው ስለሚርቁ አውቅ ስለነበር ነው።

ለማንኛውም መደበኛ ጨዋታው ካለቀ በኋላ ሰፋ ባለ መንገድ ስለ የአሜሪካ ፉትቦል ጨዋታ አስረዳኝ። ከዝርዝሩ ባጭሩ እነሆ

“ ድሪው ብሪስ የሚባለው አቀባባይ ተጫዋች (Quarterback) ቀደም ብሎ ለሳንዲያጎ ቻርጆር ሲጫወት የሚወረውርበት እጁ ተጎዳ። በዚህ ምክንያት የፉትቦል ሙያው ተበላሽ ተብሎ ተገመተ። የሚቀጥረውም ጠፋ። ነገር ግን አላባማ ስቴትስ ሄይ የእጅ ጥገና አደረገ።

የእግዚአብሔር ጉዳይ ሆኖ በሌላ በኩል ደግሞ አሠልጣኙ ሺያን ፕይተን (Coach) ለመጀመሪያ ጊዜ የአሥልጣኝነት ቦታ ተሰጥቶት የቅዱሳት (saints) ቡድን አሠልጣኝ (coach) ሆኖ ተቀጠረ።

አሠልጣኙ ብሪስን “እኔና አንተ ሆነን ይህ የወደቀ ቡድንና በካቴሪና ምክንያት የወደቀ እስቴት ከወደቀበት እናንሳው” ተባብለው እነሆ ከአራት ዓመት በኋላ ለዚህ ታላቅ ድል በቁ።” ብሎ አስረዳኝ። በ2009 ውድድር ሲጀምሩ 13 ጨዋታ በማቸና ለጥሎ ማለፍ አንደኛ ሥፍራ ይዘው ነው ያለፉት።

እንግዲህ ብዙዎቻችሁ እንዳያችሁት በመተማመን ብሪስ የተናገረው እንዲህ የሚል ነበር። “ይህ የእግዚአብሔር ጥሪ ነው።” የሕጻን ልጁ ዓመት በዛው ዕለት ስለዋለ ብሪስ ልጁን በማቀፍና በመሳም አከበረ። የኒው ኦርሊንስ ከተማም ፈነደቀች። ካተሪና ተቸነፈች፤ ዓለምም ትምህርት አገኘች። በሰይንትስ ቡድን፤ በገልፍ ባሕር ሰላጤ እና በኒው ኦርሊንስ ከተማ ውህደት ተፈጠረ። ተስፋ፤ ህልም እና ትግል ተቀናጁ። ኤትዮጵያም ከምትከተለው ብልሹ ሥርዓት የሚያድናት ይኖር ይሆን? ማን ያውቃል?

በእምነት ወይስ በሀይማኖት?

መስቀሉ ምንን ያመለክታል? ለምንስ በኤትዮጵያ ወሎ ክፍለ ሀገር ውስጥ ለምን ቁራጩ አለ? የጉራጌ ብሔረ ሰብስ ለምን መስቀልን በከፍተኛ ደረጃ ሊያከብረው ተነሳ? መስቀል የሚጠላ ወይ የሚፈራ ነገር ሆኖ ነው? ወይንስ ጌታ ሲሰቃይ ላለማየት በሚል ሰበብ ነው? እኔ አላውቅም።

ጆሆቫዎቹ መስቀልን እንደ ሽጉጥ ነው የሚያዩት ማለትም የግድያ መሳሪያ ብለው ስለሚቆጥሩት አያምኑበትም። ጳንጤዎቹ ደግሞ መስቀል የሃይማኖት ጉዳይ ስላልሆነ በቀጥታ እየሱስን ማግኘት ስለሚቻል መስቀሉ የመገናኛ መሳሪያ አይደለም

ይላሉ። በሌላ አነጋገር እየሱስ ሲነሳ እንጂ ሲሞት ማየት ይሳናቸዋል። የአሁኑ ወጣት ኤትዮጵያዊ ፖለቲከኛ ዓይነት፣ ስለ አሳላፋችሁት ስቃይ አትንገሩን ባዮች።

እንደነ አባቴ እምነት ከሆነ ግና መስቀሉ እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ለማስተማርና ለማዳን አንዱ ልጁን ልኮ በእኩያን ሰዎች ሲሰቃይ በዓይናችን አይተን ሁሌም አምላክን እንድናስታውሰው እና እንዳንረሳው ይመስለኛል።

በተጨማሪም ለእንደነ አባቴ ቀይ፣ ብጫ እና አረንጓዴ ሰንደቅ የቤተ ክርስቲያን አርማ እንደመሆኑ ልክ እንደ መስቀሉ ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ለመግባት የሚጠቀሙበት የመገናኛ መሳሪያቸው ነበር እንጂ እንደአሁኑ ፖለቲከኞች ባንዴራ የኔ ነው ያንተ አይደለም እያሉ ሕዝብ ከሕዝብ የሚያፋጅ መሆን አልነበረበትም።

በእኛ አብዮት እምነት ከሆነ ደግሞ እንደሚከተለው ይሆናል። የኤትዮጵያ አብዮት የመሩት ጓዶች የኢየሱስን ትምህርታዊ አካሄድ ሲያስተምሩ ሊሰቃዩ እንደሚችሉ እያወቁ በትግሉ ለኤትዮጵያ ሕዝብ ሲሉ ተሰውተዋል። ነገር ግና በአሁኑ ጊዜ እንደ ሞኞች እየተቆጠሩ ይገኛሉ እንዲያውም አልፎ ተርፎ መቀጣት አለባቸው የሚሉም አሉ። የዚህ አቀንቃኝ የሆኑ አንዳንድ “የጳጳሮች” ተከታዮች እኛ ብቻ ነን “የትግላችሁን” ፍሬ መብላት ያለብን እያሉ ይገኛሉ። የክርስቶስ መሰቀልና መነሳት የአንድ ሳንቲም ሁለት ገጽታ መሆናቸውን ይረሳሉ። በዓለማዊ አነጋገር “የሞተልሽ ቀርቶ የገደለሽ በላ” አባባል ነው።

አስተሳሰብ/ውይይት
ደብተራው ሀይማኖተኛ ነበር? ብለው የሚጠይቁኝ አሉ። መልሴ የለም አማኝ ነበር ስላቸው “ክሬዚ” ብለው ይተዉኛል።

ብዙ ጊዜ ሰዎች ኤትዮጵያውያን ሀይማኖተኞች ናቸው ብለው ሲገልጹልን እሰማለሁ። በእኔ አስተያየት ግና አይደለንም ነው። ብዙ ኤትዮጵያውያን መጽሐፍ ቅዱስ ላለማንበብ ዋና ጉዳያቸው አድርገውት ነበር። ክርስቶስ ባስተማረው ትምህርት ላይ ብቻ እያተኮርን በባሕላዊና በኦርቶዶክሳዊ ቤተክርስቲያን አስተምሮ እንድናተኩር ሆነናል። ይህ መጥፎ ነገር ነው ወይስ ሽጋ ጉዳይ። እንወያይበት።

ለመሆኑ በሀይማኖትና በእምነት ያለው ልዩነት ምንድን ነው?
በእንግሊዘኛ መዝገበ ቃላት ብዙ ዝርዝር መግለጫ አለ። የተፈጥሮ ሀይማኖት፣ የተዋሕዶ ሀይማኖት፣ የራዕይ ሀይማኖት፣ የአይሁድ ሀይማኖት፣ የጣዖት ሀይማኖት፣ የኤትክስ ሀይማኖት የመሳሰሉት ሁሉ ይገኛሉ።

እነዚህ ሀይማኖቶች ከእምነት ጽንሰ ሐሳብ ጋር ተቃራኒ ናቸው። እምነት እምነት ነው። ፌዝ=ብሊፍ (Faith-Belief) የግል ነው። አንድን ግለ-ሰብ ጥንካሬው የሚለካው በዚህ ነው። ሀይማኖት ግና ብዙኋን ተሰባስበው በአንድ ላይ ማመንን ይለዋል።

ሀይማኖት የሚያስፈልገው እምነትን ለመቆጣጠር ነው። እምነት ደግሞ በበኩሉ ሀይማኖትን ለመግታት ነው። በሌላ አነጋገር ሀይማኖት የሰው ልጅ እግዚአብሔርን

ለማግኘት (Reach Out) የሚያመላክት ትርጓሜ ሲኖረው እምነት ግና እግዚአብሔር መቀበልን ያመለክታል።

አሁንም በሌላ አነጋገር እምነት የመጨረሻ ግብ አይደለም። በቀላሉ አማርኛ እውነት “የአእምሮ ቅበላ” ጉዳይ ነው።

ሀይማኖት ግዳማዊ (ውጫዊ) ነገር ነው። እምነት ደግሞ እኛኑ ምንነታችንን የሚገልጽ ይሆናል። ሀይማኖት እምነታችንን የምንገልጽበት ባሕላዊ ልምዶችን ይጨምራል።

እምነት የእውነትን መሰረታዊ ግንዛቤያችን ነው። ዓለምን በምን መነጻር እንደምንረዳት፣ ለየትኞቹ እሴቶች ቅድሚያ እንደምንሰጣቸው፣ የትኞቹ ቅዱሳት፣ የትኞቹስ ሀቅ ወይ ውሸት፣ ምንስ ለማግኘት ብለን ነው የምንኖረው ለሚለው ሁላ መፍትሔ ሰጪ ነው።

እንደ እኔ ከሆነ የኤትዮጵያ ተዋሕዶ ክርስቲያን ሀይማኖት አይደለም ምክንያቱም የሰው ልጅ ሙከራው ወደ እግዚአብሔር ለመድረስ የሚያደርገው ጥረት ሳይሆን እግዚአብሔር ራሱ ለሰው ልጅ እንደሚደርስ እምነተ-ኤትዮጵያውነት ስለሆነ ነው።

የኦርቶዶክስ እምነት በግል የተመሰረተ በፈጣሪው (እግዚአብሔር) እና በተፈጠረው የሰው ልጅ የሚያተኩር ስለመሆኑ ይመስለኛል።

የኢየሱስ ክርስቶስ ጉዳይም በሕይወት-በሞትና በመነሳት ያለ ክስተት ስለሆነ ኤትዮጵያውያን ወድቀው እንደሚነሱ እሙን ነው።

በአሁኑ ጊዜ ምን መደረግ አለበት?

መስቀል ምንድን ነው? ለክርስቲያን ሕዝብ ምንን ያመለክታል? ባለፈው ሳምንት ለምሳሌ የአሜሪካን ም/ፕረሲደንት ሚስተር ጆ ባይደን በግንባራቸው አመድ ተቀብተው በጋዜጣ ታይተዋል። አመዱ የመስቀሉ ሳይሆን አይቀርም፣ አቶ ባይደን የካቶሊክ ተከታይ ናቸውና።

አባቴ መስቀሉን ያሳለመኝ ዋናው ምክንያት መስቀሉ “ቃል በቃል” ሊያድነን ሳይሆን በምግባራችን እንደ “ምልክት/አርማ” ማለት እንደ ባንዲራ በየዕለቱ የሰው ልጅ ችግርን መቋቋም እንደሚያስፈልገው ክርስቶስም በመስቀሉ ምክንያት መሸከምም ሆነ በመስቀሉ እንደ ሰው እንድናውቀው ተብሎ ነው። አሁን በፊልምና በቴሌቭዥን እንደሚያሳዩን ዐይነት።

በኤትዮጵያ ኮሚኒቲ አካባቢ የአቶ ሀይለ ገሪማንና የአቶ ዓሊ ሁሴን የስቃይ ፊልም እያየን ነው። ከፊልሙ እየተማርን ነው ወይስ እያመን? መልሱ ለአንባቢያን።

እኔ ደግሞ ከአባቴ በሳይንስ ሂሳብ አስቤ ላለመጣላት ለመግባባት ስል ዝም ብዬ ስለ ድንጋይ አስፈላጊጬና ጨረቃ ላይ ማረፍ ልከራከረው አልፈልግሁም፣ በጊዜው አያስፈልግም ነበር።

ያሁኑ ልጄ “ጴንጤ” ነህ ስለው ብሆንሽ ማለቱ መብቱ ነው። ልታስተምረኝ አትችልም ልትመርጥልኝ አትችልም የሚል ስለሆነ ለማብራራት አልፈለግኩም። አያስፈልግም። “ሀይማኖት የግል ነው አገር ግና የጋራ ነው” ተብሎ የለ።

መደምደሚያ

ኤትዮጵያውያን በምን ምክንያት ነው ሊሰማሙ ያልቻሉት ለሚለው ጥያቄ እንደሚከተለው ለመግለጽ ተሞክሯል። ጽንሰ ሐሳቡ የተወሰደው ከሪክ ዋረን (በፕረሲደንት ኦባማ ምረቃ ጊዜ ቃለ-ቤተ-ሰብ የሰጡ ቁስ ናቸው) መጽሐፍ ነው።

አንደኛ፣ በጥፋታቸውና በፀፀታቸው ምክንያት ከጥፋታቸው እየሸሹ ወይም ከአፍረታቸው እየተደበቁ ይገኛሉ ይላል። በአሁኑ ጊዜ በርከት ያሉ ኤትዮጵያውያን ደግሞ በፀፀትም በአፍረትም ምክንያት ነገሮችን እያባባሱ ናቸው ።

ሁለተኛ፣ በይቅርታ ጥላቻቸውንና ንዴታቸውን እንዳያበርዱ እየደጋገሙ ባለፈው ጊዜያቸው ሁኔታቸውንና ድርጊታቸው በጭንቅላታቸው ተሸክመው በውስጣቸው እያረፉ ወይም እንደ ቦንብ እየፈነዱ ናቸው ይላል። በጥላቻና በንዴት ስለሚነዱ ኤትዮጵያውያንም በብዛት አሉ።

ሶስተኛ፣ በፍርሃት እየተነዱ አስከፊ ሙከራ፣ ያልጠበቁት ሁኔታ፣ በእምነትና በፍቅር ወደፊት መራመድ ስለአቃታቸው ነው ይላሉ ቁስ ዋረን።

ኢሕአፓ ፍትህ ለማስገኘት ብሎ ብዙ አባሎቹና ደጋፊዎቹ ስቃይ ስለደረሰባቸው፣ ኤርትራዊያን አርነታቸውን ለማግኘት ሲባል ብዙ መስዋእትነት ከፈሉ፣ ነጻነታቸው ካገኙ በኋላ ደግሞ ያልተጠበቀ በባድሜ ጦርነት ሳቢያ ብዙ ዘመድ አዝማድ ስለተሰዋባቸው። ብዙ ኢትዮጵያውያን ቀይ ባሕር “የኛ ባሕር ነው” ብለው እምነት ስለነበረባቸው ቀይ ባሕርን ለማስጠበቅ ሲሉ ብዙ ብዙ መስዋእት ከፍለዋል። በዚህ ሳቢያ ፍቅርና እምነት ስለጠፋ ብዙ ኤትዮጵያውያን ችግር ላይ ናቸው።

አራተኛ፣ በፍቅር ንዋይ ለተጠመዱ እድሜያቸውን ሙሉ ለመበልጸግ ብዙ ደስታ ለማግኘት፣ ብዙ ሀብት የበለጠ ደህንነት ስለሚሰጣቸው ስለፈለጉ። “ስግብግብነት” ብቻውን ጊዜያዊ ደስታ መሆኑን ስለማይገነዘቡ ፣ ለራስህ ዋጋ መስጠትና ለንብረትህ ዋጋ መስጠት ልዩነት እንዳለው ስለማያውቁ ብዙ ችግር ውስጥ ይዘፈቃሉ ይላሉ ቁስ ዋረን። በእኛ አገር ደግሞ፣ ለምሳሌ የወያኔ መሪዎችን አርአያነት ይመለከቷል።

አምስተኛ፣ መፍትሔው ከእግዚአብሔ ጋር ግንኙነት ሆኖ ሳለ ፍላጎቻቸው የተመሰረተው ሁሌም በሌሎች አለኝታ ስለሚሆን ክፍተኛ ችግር ይገጥማቸዋል። ቁስ ሪክ ዋረን “በአገማ ላይ ያተኮረ ሕይወት” በሚል መጽሀፋቸው እንደ መፍትሔ ገልጸውታል።

እንደዚሁም በእኛ ኮሚኒቲ ብዙ ሕዝብ “ወገንተኛነት” ሲያጠቃው ይታያል። ምናልባትም ከእምነት ወይ ከሀይማኖት ጉድለት ሳይሆን አይቀርም በሚል

ተስፋ ይህንን ለውይይት አቀረብኩ። ከዕውቀት ማነስ ከሆነ ደግሞ ይቅርታ እጠይቃለሁ።

ጥያቄ ወይም አስተያየት ካላችሁ፡ woldetewolde@yahoo.com